

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

Covarrubias y Leyva, Diego de

Antverpiae, 1610

Cap. VII. Dvobvs Simvl Naveragio, Rvina, Avt Belli Conflictv Perevntibvs,
Vter Eorvm Praesv Matr Privs Decessisse

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Num. 2.

Etiā vbi vltra dimidium læsus sciverit tempore contractus verum rei valorem.

Accedit Molina tom. 2. disput. 349. versic. conveniunt doctores. Et Fachinaus *Controu. iur. lib. 2. cap. 20. versic. sed contrarium docuit ibi Albericus &c. & seqq.* qui hoc respectu venditoris, hac ratione decidit, quod distinctio ignorantis & scientis venditoris lege non probetur, quæ si adhibenda foret, non ita generaliter sed moderatione aliqua adiecta constitutum fuisset, ut hoc casu venditori actio non competere; præterquam quod eadem æquitatis regula vtrumque vigeat: ceterum enim venditor iustam estimationem rei suæ non ignoraverit, humanum tamen est ut ei succurratur qui forte necessitate adactus vendidit, aut astutia emptoris deceptus fuit.

Num. 4.

Versic. QUINTO CALCANEI.

Potius ex stylo Tabellionum.

De varijs instrumentorum clausulis, an rogatione partium, vel ex stylo notariorū adiectæ sint, aut adijci queant, plenè Menoch. *Consil. 37. vid. & Caro. decis. 22. Euerhard. Consil. 26.*

Num. 5.

Vbi læsio non tantum contigerit vltra iusti prætij dimidiam, sed præterea grauissima &c. *Junct. verb.* Eamque renunciationem Iuramento præstito stabilierit.

Non probat hanc distinctionem læsionis enormis & enormissimæ Arius Pinell. in *comment. ad d. l. 2. part. 3. cap. 1. nu. 7. & 8.* quod talis distinctio nullibi iure scripto tradatur: unde ad impetrandam relaxationem à iuramento, satis iusta causa ipsi videtur cum læsio est supra dimidiam.

Num. 12.

Versic. QVOTIES.

Questionem hanc explicatius tradit Arius Pinell. *ad d. l. 2. part. 2. cap. 2. num. 11. 12. 13. & 14.*

Versic. SEXTO IN TYTELAM.

Nec insinuationem exigit.

Hodie de consuetudine donationum insinuationes in usu esse desierunt. Euerhard. *Consil. 231. num. 24. in fin.* & ita iudicatum fuisse à Magno Consilio Mechliniæ, anno 1564. 2. Septembris attestatur Choppin. in *tract. de commun. Gall. consuet. cap. 5. num. 7.* dum confirmat sententiã à Senatu Atrebat. latam.

Num. 14.

Contrarium expressim probat gloss. &c.

Et id sequuntur Arius Pinell. in *Commentar. ad d. l. 2. part. 2. cap. 1. num. 36.* Gomez. *variar. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 22. versic. ita adde quod si prædicta res empta.* Berber. in *viator. iur. part. 2. Rub. 7. Nu. 53.* Fachin. *lib. 2. Controu. iur. cap. 18. versic. est & alia.* Sichard. in *l. 2. de rescind. vendit. num. 16. in med.* Contrariam tamen sententiam cum Parnormit. inter Neotericos amplexi sunt vltra DD. ab Auctore relatos, Valq. in *controu. usu freq. lib. 3. cap. 61. nu. 13.* Rebuff. *ad Consil. Reg. tom. 2. tract. de resciss. Contrait. art. 3. nic. gloss. 15. num. 24.*

Et iustum pretium primo emptori dederit.

Ita quoque tenent Pinell. *d. part. 2. d. cap. 1. num. 38.* Fachin. *d. cap. 18. versic. Illud monendum esse iudico.*

Etiā re peremptã absque culpã tamen emptoris, etiā penes ipsum, venditor tenetur quod pluris iusto pretio accepit.

Sequitur Pinell. *d. loc. num. 39.* reprobata ibidem contra Antonij Gomez. opinionem.

Qualiter autem in hac materia legis 2. libellus concipi debeat, an ad rescissionem contractus, supplementum pretij, vel alternatiuè ad vtrumque, tractat Garz. *de expens. & honorat. cap. 18. n. 26.* & aliquot seqq. in quo communi usu & præi Curie Brabantie ad rescissionem contractus contentum solet.

CAP. VI.

VBI DE PAUPERATE AUT DIVITIIS TRACTATUR, CUI INCUMBAT QUALITATIS HVIVS PROBATIO.

Num. 2.

Eam qualitatem probare tenetur.

Auctoris opinionem probat Menoch. *lib. 6. præsumpt. 14. n. 14.* in qua etiã plene discutitur, diues vel pauper an & quando quis præsumatur.

Num. 4.

Versic. EX HIS POTERIT TRACTARI.

Qui tenetur probare negatiuam, eam probare plenè debet eo modo quo melius probari iure potest.

Quando negatiua probari possit, tradit Menoch. *lib. 6. præsumpt. 50. num. 8. & seqq.* vbi ad hunc effectum inter negatiuam intris, facti, qualitatis, & quantitatis, accurate distinguit.

Num. 6.

Vbi actor probat se consanguineum esse defuncto in certo consanguinitatis gradu.

Ad hæc notandum, sufficere ad consequendam hereditatem intestati, quod probetur quasi possessio consanguinitatis, & proximitatis, nempe quod quis à defuncto habitus, tractatus, & nominatus sit pro agnato, siue heredi proximior. Grass. & ab eo citat. *tract. success. lib. 2. artic. transmissio, quest. 5. num. 9.* Et hoc vique adeo verum ait, ut procedat etiam si is qui se heredem proximiorum ab intestato alterius esse pretendit, si de duobus articulis quos fecerit, vnum de veritate per distinctionem graduum, alterum de nominatione, tractatione, vel cõmuni opinione seu fama posteriorum tantum probauerit. Barth. & DD. in *l. non epistola. & in l. seq. C. de probat. Graff. vbi supr. & DD. per eum cit.*

CAP. VII.

DE VOBIS SIMVL NAVERAGIO, RVINA, AUT BELLI CONFLICTV PEREVNTIBVS, VTER EORVM PRÆSUMATUR PRIVS DECESSISSSE

Num. 3.

Versic. TERTIVM EADEM RATIONE CONSTAT.

Procedit etiã casus hic propositus, quãdo maritus & vxor eodẽ tempore ciuilitè decedunt, ut puta si religionem in-

gradiantur. nam & tunc locus erit lucro delato ex statu-
ro, vel pacto, Cynus in l. Deo nobis. vbi Salic. in fin. C. de Episc. & Cler.
Menoch. lib. 6. præsumpt. 50. num. 5.

Num. 4.

Secundo principaliter est adnotandum.
infecto versic. Secundum hinc verum. nu. 5.

Sequitur & probat Menoch. d. præsumpt. 50. nu. 6. 7. & 8. Item
Donell. ad l. si inter ff. de reb. dub.

Num. 6.

Secundo hinc apparet vera ratio ad text. in
d. l. ex facto §. si quis autem.

Agitur in hoc §. de superexistentiâ respectu successio-
is extranei, quem casum in specie probat Soc. in l. si de pariter. ff.
de reb. dub. numer. 7. vbi dictum §. si quis autem, cum l. qui duos. §.
cum bello. §. §. vi. de reb. dub. conciliat. ratio autem huius casus
est, quia cessat hic humanitas illa quæ locum habet quâdo
agitur de successione filij in bonis patris, de qua Couarr. inf.
n. 8. versic. his obviare videtur. vnde infert Soc. d. loc. quod si in casu
d. §. si quis autem, fideicommissum fuisset relictum ab as-
cendente, præsumeretur ob prædictâ humanitatis causam
filium superuixisse. Menoch. d. præsumpt. num. 28.

Verfic. TERTIO EADEM FERRE
RATIONE.

Quod præsumatur quis viuere cent annis.

Hanc materiam latè & egregiè discutit Menoch. lib. 6.
præsumpt. 49. per tot.

Num. 8.

Verfic. QUARTO DEDUCITVR EX HIS.

Text. in l. sed & in illo ff. de reb. dub. nec.
refert. &c.

Intelligit Menoch. d. præsumpt. 50. nu. 19. in text. ab Auctore
citat. vtrumque fuisse impubere, & ideo ob parem ætatem
debilem & teneram, vnus altero prior perijisse non
præsumitur, nec vnus alteri fuisse superstes: & intellectum
hunc probat per d. leg. qui duo §. ff. de reb. dub. ex verbis, Impube-
rem fratri fuisse substitutum. deinde. Inuicem factam substiti-
tionem reciprocâ alias nullam probabilem rationem
differentiæ inter casum d. leg. sed & in illo, & leg. qui duos, adferri
posse, & hinc esse quod non dicatur substitutum impuberi,
ei superuixisse: aliam autè rationem assignat Donell. in d. l.
qui duo. §. cum in bello, quam tamen Menoch. cit. loc. num. 20.
reprobat.

Cuius proprium & peculiare est, testatorè
pramori superstitibus hæredibus.

Eximat Menoch. d. loc. num. 20. Couarr. intellexisse atq;
accepisse testatorem pro impubere illo cui facta fuit sub-
stitutio pupillaris, eâ ratione, quod sicut pupillaris substitui-
tio dicitur testamentum pupilli §. 1. Instit. de pupill. substituit, ita
ipse pupillus testatoris nomen obtinere posse videtur.

Procedere videntur plura.

Quid si in certamine duo pariter ad stadium perueniant,
atque ignoretur vter prior fuerit? tum neutri gratifican-
dum, sed denuo certandi potestas omnibus fieri debet, se-
cundum Angel. & Alex. in l. eum qui nouissimus ff. ad trebell. & a-
lios quos refert Francisc. Viu. lib. 2. commun. opin. verb. Curren-
tium. Opin. 80.

Verfic. HIS OBSTARE VIDETVR.

Sed hæc procedunt ex humana legis inter-
pretatione &c. propter votum parentum &c.

Quæ decisio ex eadem humanitatis ratione extenditur,
quæ res pia causa succedit: præsumitur enim & tunc patrè
decessisse ante filium. Socin. in l. si mulier. num. 3. de reb. dub.

Hæc vero humanitatis interpretatio cessat
ob ætatis imbecillitatem: nam locum non ha-
bet vbi pater & filius impubes &c.

Similiter etiam hæc interpretatio cessat in filio & filia
quæ paululum ætatem pupillarem excessissent, siue in eod-
em vel in diuersis locis simul obierint: vt aduersus Do-
nell. arguit Menoch. d. præsumpt. num. 31. & 33. Et sic respondit
Marian. Socin. senior. In patre robusto & filia 13. annorū
qui anno 1450. ruina pontis Sancti. Angeli cum quingentis
plus minus hominibus perierunt. refert Menoch. d. præ-
sumpt. num. 25. 26. & 27. Declarantur tamen prædicta non pro-
cedere vbi agitur de successore in bonis extranei: nõ enim
tunc præsumitur patrem superuixisse filio si vna decesserit.
Menoch. vbi. sup. nu. 35.

Num. 10.

Patrono deferatur.

Fallit præfens casus quando superesset pater ipfius liber-
ti, qui hodie patrono præfertur: item quando nõ superesset
ipse patronus, sed solū eius hæres. Menoch. d. præsumpt. 38. & 39.

Coronidis vice, vt compendio materiâ huius capitis ad
clariorem eiusdem intellectum contrahamus, ex Menoch.
d. præsumpt. 50. casus sequentes adire vifum fuit. Aut duo
extranei, id est qui patria potestate inuicem deuincti non
sunt, exempli gratia vir & vxor; vnâ simul bello, naufragio,
ruinâ pereunt: quo casu si actum vt vxore moriente in
matrimonio, maritus lucrum dotis aut certam partem bo-
norū consequatur; censetur conditio euenisse, vt & e con-
uerso etiam si dubium sit quis eorum prior decesserit. Aut
agitur de resolutione actus vno ex extraneis præmoriante
altero tamen superstitute quemadmodum vsuuenit in
donatione inter virum & vxorem quæ morte donantis cõ-
firmatur, eoque superstitute & defuncto donatario omnino
resoluitur, & tunc simul decedente marito & vxore, valet
donatio, cum non verificetur illa qualitas quod donans sit
superstes, Idque procedit siquidem donans & donatarius,
vir & vxor similesque eodem loco pereant, alioquin si di-
uersis in locis moriantur, potior erit conditio possidentis,
qui actore ipso contrarium non probante absoluetur. Si
autem præuratur de lucrî acquisitione vno superstitute &
altero præmortuo, vt in dote & similibus diuersarum ci-
uitatum moribus vsurpatur, tunc si dubium sit an stipula-
tor sit superstes, cum tacitam hanc conditionem si superui-
xerit stipulatio includat, nihil acquisitum erit. Quando ve-
ro quæstio incidit de superexistentiâ respectu successio-
nis quæ iure pertinet ad descendentes vel ascendentes aut
piam causam, hoc iuris est vt patre simul cum filio pubere
pereunte prius credatur mortuus pater: nisi ex coniecturis
aliud apparere possit, secus vero si impubes sit; At vbi agi-
tur de superexistentiâ respectu successiois extranei mori-
entibus simul patre & filio non præsumitur etiâ pubes su-
peruixisse. Postremò vbi agitur de superexistentiâ respec-
tu successiois patroni in bonis liberti & simul decessisse
runt libertus cum filio pubere, præsumitur filium decessisse
ante patrem, nisi extet pater liberti qui hodie patrono præ-
fertur. Ita Menoch. loc. cit.

CAP. VIII.

AN IVSTVM SIT LEGE VEL STATVTO
ALI QVEM OB ALTERIVS
CVLPAM PVNIRI.

De hac materia, maximè an æquum sit liberis ob culpâ
parentum luere, pulchra multa in partem negatiuam ex
litteris & historijs congestit D. Sebastianus Roulliard. in ses
Reliefs Forens. cap. Reprẽssaille. Porro hoc subiectum, si præxim
eius cernas, magis politicum est quam iuris: ita vt in eo sta-
tus & salus reipub (quæ suprema lex est) potissimum spe-
ctanda sit. Vnum tamen notandum; Clementiam Iulij Cæ-
saris qua erga proscriptorum liberos vsus fuit, posteritati
magis commendatam fuisse, quam infamem Syllæ tyran-
nidem qui illos cum vita, tum honore priuauit.